

Lysande Don Quijote

Konsert
Jan Sandström Don Quijote
av la Mancha
Solist: Christian Lindberg
Norrbottnens Kammarorkester
Dirigent: Petter Sundkvist
Festivitetssalen, Luleå

MUSIK

Konstmusiken omgärdas av många regler, några synliga, de flesta osynliga. Dolt under lager av frackar och manér hörs knappt dunket från det mänskliga hjärtat som en gång komponerade musiken. I programbladen som vi diskret prasslar med står avsikterna, i bästa fall berättas en historia om en människas vilja att nå andra med sina tankar och känslor.

När Christian Lindberg tillsammans med Norrbottens Kammarorkester framför Jan Sandströms Don Quijote händer det som sällan sker: En människa av kött och blod, låt vara en virtuos, förvandlas inför våra ögon till riddaren av den sorgliga skepnaden, Don Quijote de la Mancha, en figur som sedan Cervantes skrev sin roman i början av 1600-talet har blivit symbol för den verklig-hetsfrämmande fantasten, han som odlar sina visioner och slåss mot väderkvarnar trots att han borde veta bättre.

LIKSOM I DEN så kallade Motorcykelkonserten, Lindbergs och Sandströms första gemensamma konsert, är öppningen överraskande. In på scenen kommer Christian Lindberg, talar ibland, spelar ibland, sjunger ibland, knackar med trombonen i golvet, hoppar upp och ned och använder trombondraget som värja. Som avslutning på introduktionen sliter han av sig fracken.

Stycket är indelat i sex satser där satstitlarna är variationer på samma tema: "att gå där den djärve gör halt...". Det smått burleska i musiken vrids i tredje satsen mot ett stort och sorgligt allvar, där mistlurarna ropar ensamma i dimman.

Lager på lager skalas av, sceniskt gestaltat genom att Christian Lindberg sakta förvandlar sig till en Don Quijote-figur genom att ta av skor och byxor och till slut står där i randiga kalsonger med frackens maggördel som ett blodigt förband runt huvudet.

DET HELA ÄR mycket djärvt, skulle kunna anklagas för att vara spektakulärt om det inte vore för det mycket stora allvaret, både i musiken och i framförandet. Tillsammans berättar Jan Sandström och Christian Lindberg en historia om mod, om att våga tro på sitt

hjärtas röst och på en vanvetlig dröm. Om modet att leva. De gör det med hjälp av det allra svåraste och mest missbrukade medel som finns: Sentimentaliteten. Här inte använt i betydelsen överkänslig och gråtmild känslopjunk utan som de stora känslor vi alla bär djupt inom oss, drömmarna om att nå fram till varandra, att våga säga det där som kan få oss att framstå

som idioter. Men också belöna oss när den rätta stunden är inne.

All stor konst innehåller ett visst mått av denna form av sentimentalitet.

Jan Sandström sa en gång att han vill göra musik som strök människor tröstande över handen, musik som lovade att allt skulle ordna sig. Här har han lyckats med den bedriften till-

sammans med en oerhört modig och mogen musiker som står för sig själv och det han tror på. En upplevelse som lämnar tydliga spår!

Norrbottnens Kammarorkester spelade också Benjamin Britens lättsamma Soirées musicales, från början komponerat som filmmusik till en stumfilm med namnet The Tocher, hemgift på skotska. Flyktigt och underhållande, men inte så mycket mer.

Britten följdes av Bach, Svit nr 2 i h-moll vars avslutande sats under många år användes som signaturmusik till radioprogrammet Svar i dag. Svårspelad musik som i kväll snubblade lite för ofta.

Men vad gjorde det när avslutningen blev så bra?

Marianne Söderberg

HOVHANESS: Symphonies 29+53; Flowering Peach; Three Journeys to a Mountain
Christian Lindberg, trb; Ohio State Concert Band
Keith Brion—Delos 3158—61 minutes

Alan Hovhaness's music was minimalist before it became fashionable. Generally calm and soothing, it is more akin to "mystical minimalism" than the frenetic, urban variety. Fitting that at a time when minimalism, etc., are so popular, his music appeals to a wide audience. If you like Hovhaness, you'll like...

Don Quijote ett storkap för Norrbotten: Världspremiär i Luleå för andra trombonkonserten

LULEÅ (PT) På söndag blir det världspremiär av Jan Sandströms och Christian Lindbergs andra trombonkonsert Don Quijote.

Stycket är komponerat för Norrbottens kammarorkester, solist är liksom i den första konserten Christian Lindberg.

Efter en turné i Norrbotten ska stycket uppföras i Tokyo.

Det var flera orkestrar som ville ha premiären, bland annat i London och Madrid, men det känns både roligt och viktigt att urupförandet sker i Luleå, säger kompositören Jan Sandström, som flyttat till Piteå.

Det betyder oerhört mycket för oss att få en världspremiär av det här slaget, inte minst för att det placerar oss på kartan, säger Kjell Englund, producent för Norrbottens Kammarorkester.

Idén till en andra trombonkonsert, baserad på Cervantes Don Quijote, föddes redan innan urupförandet av den första konserten – den välkända Motorcykelkonserten.

Motorcykelkonserten har kommit att uppfattas som spektakulär, bland annat för att Christian Lindberg spelade trombon i svart skinnpaj (senare blev det en röd skinnpaj för att symbolisera kärlekens färg).

■ Riddarutrustning?

Det kan vara på sin plats att undra om Lindberg ska spela i riddarutrustning när den nya konserten uppförs?

Vi vill inte avslöja för mycket för konserten innehåller överraskningsmoment, säger Jan Sandström hemlighetsfullt.

Motorcykelkonserten har haft framgång världen över.

När vi spelade i Riga blev vi inropade 14 gånger! minns Christian Lindberg. Jag har spelat konserten säkert 200 gånger och hela tiden finner jag nya saker att upptäcka.

● Trombonisten Christian Lindberg och kompositören Jan Sandström ser fram emot sin nya världspremiär Don Quijote.

Den tidigare Motorcykelkonserten gjorde stor succé, men efter att ha läst Don Quijote säger de:

– Det viktigaste är inte att lyckas utan att tro på sin vision.

Foto: NILS ÖGRÉN

Idén till Don Quijote har fått mogna fram under fem år, berättar Jan Sandström. Det finns en klar skillnad mellan de två konserterna. Medan motorcykelhjälsen var en felfri

machotyp, är han nu bräcklig, misslyckad och sorgsen. Motorvrålen i den första trombonkonserten gjorde att den sidan av hjälten kom i bakgrunden.

Jan Sandström och Christian Lindberg har läst boken om Don Quijote i omgångar och diskuterat parallellerna med vår tid.

Det finns likheter mellan renässansen och vår tid, säger Christian Lindberg. Under renässansen kom många uppfinningar och människan skulle vara effektiv och klarsynt, precis som i vår datatid. Känslomänniskan såg man ner på under renässansen liksom i vår tid. Don Quijote, som var medveten om att han slogs med väderkvarnar men inte ville störas i sin dröm, var en revoltör mot den rådande synen.

Det låter som ett 80-talets trenduttryck, men det är otroligt viktigt att man skalar bort allting annat och har en vision som man drivs av, säger Jan Sandström.

Samtidigt som vänskapen har mönat mellan Lindberg och Sandström säger de sig ha blivit friare i sina konstnärliga roller.

■ "Ro mot en störtande ström"

Inom branschen har jag fått kritik för att vara romantisk, säger Jan Sandström. Men jag tänker allt mindre på de historiska nödvändigheterna inom konstmusiken, att den ska vara trendriktig och ha tillräcklig "konstnärlig substans".

Det viktiga är att musiken i konserten säger det man vill, och får därför ta den exakta känslöbarande form som krävs, enas Jan Sandström och Christian Lindberg.

I den färdiga konserten berörs de frågor som behandlades under Don Quijotes tid, så som under vår tid, nämligen kärlek och bristen på kärlek, effektivitet kontra romantik, och religionsmotsättningar.

Satstitlar som "Att gå där den djärve gör halt" och "Att ro mot en störtande ström" visar på styckets motto; det viktigaste är inte att lyckas, utan att tro på sina visioner, säger Jan Sandström.

INGER HAUPT

Don Quijote på trombon

Tidigare har världstrombonisten Christian Lindberg förvandlat sitt instrument till mc-ljud, iförd skinnpaj på scenen. I kväll förvandlar han Don Quijotes sorgliga skepnad i en märklig trombontolkning på Helsingborgs konserthus.

Han är en av våra mest erkända stjärnor inom den klassiska musiken. "Motorcykelkonserten" som tillkom i samarbete med kompositören Jan Sandström hade premiär för sex år sedan, där frambringar han ljud med sin trombon så att det låter som om han kör MC.

- Folk tyckte det var ett udda inslag i de finare salongerna, där stod jag med skinnstall och körde MC mitt i konsert-huset. Det var en verklig utmaning som visade sig fungera överraskande väl, berättar Christian Lindberg.

Redan vid MC-konsertens födelse började duon Lindberg-Sandström arbeta på en dramatiserad trombonkonsert av Cervantes *Don Quijote*. Med sin trombon och korta deklamationer ur romanen berättar han om Riddaren av den sorgliga skepnadens *Don Quijotes* äventyr.

- Han har mest setts som en typ bakom flötet som slåss mot väderkvarnar. Men romanen rymmer en oerhört komplex historia.

Aktuell

Han menar att *Don Quijotes* figur är i allra högsta grad aktuell. En nyfiken man, en renässansmänniska eller om man så vill en nutidsmänniska, som söker upptäckter överallt.

- Då som nu var det en tid som lätt glömde humanismen för alla nydanande upptäckter. Vi vill skildra den nyfikna personen.

Liksom *Don Quijotes* visioner är också den musik Jan Sandström skrivit och Christian Lindberg framför ny för sin tid.

- Bakom mig sitter en symfoniorkester som fungerar som normalt och jag är konventionellt iförd frack.

Egentligen är det med små medel vi dramatiserar, det är endast genom mina rörelser och så ett par små överraskningar med klädseln.

Han är uppenbart förtjust i den figur han gestaltar - och så har gjort på flera språk. Under två, tre veckor pluggade han in sina repliker på japanska och kunde så framföra favoritrader som:

- *Don Quijote* möter en getaherde och kallas "en junker som har åtskilligt tomrum i övre våningen" men replikerar "och jag har lika mycket inombords som någonsin den kona hade, som födde er till världen". Jag kan väl säga att det inte var helt lätt att lära sig på japanska, skrattar han.

Madrid

Konserten sändes på japansk TV och snart beger han sig till Madrid för att framföra *Don Quijote* på spanska.

- Det mesta uttrycker jag trots allt med

Christian Lindberg som *Don Quijote* slåss mot väderkvarnarna i kvällens speciella konserthändelse i Helsingborgs konserthus.

Foto: GÖRGEN PERSSON

trombonen och det är ett universellt språk. Mot väderkvarnarna roterar jag med instrumentet och i musiken hörs det riktigt om kvarnarna.

Överhuvudtaget är det lätt att följa handlingen, eftersom musiken så väl av-

speglar scenernas olika händelser, berättar Christian Lindberg.

Den speciella konserten kan ni se och höra i Helsingborgs konserthus i kväll.

JOHAN MALMBERG

Framför specialskrivet verk. Var skulle Don Quijote, alias Christian Lindberg, fotografas om inte vid en väderkvam? Museets stabbarnöla får symbolisera Riddaren av den sorgliga skepnadens kamp mot jättarna. Foto: STEFAN ED

Världens främste trombonist

Christian Lindberg är solist i Don Quijote av la Mancha

HELSINGBORG (HD) Han har hela världen som arbetsplats, Christian Lindberg, världens främste trombonist inom den klassiska musiken. I kväll framför han i Helsingborgs konserthus Jan Sandströms komposition "Don Quijote av la Mancha", ett av de många verk som skrivits för honom.

Det är inte första gången Christian Lindberg är solist i Helsingborg och förhoppningsvis inte sista heller.

Jag kommer hit ungefär vart tredje år, säger han och berömlig konserthusets fina akustik, den för sin storlek högklassiga orkestern och Okku Kamus dirigentskap.

Med honom och HSO har han nyligen gjort skivan Tintomara med Folke Rabes musik. "En av de mest stimulerande skivorna på mycket

– Vi älskar alla Don Quijote för att han är en stor humanist, säger Christian Lindberg.

länge," skrev HD:s recensent den 2 september.

Anthjälte
"Motorcykelkonserter", som Jan Sandström skrev för

Christian Lindberg 1989, har sedan urpremiären spelats över 300 gånger världen över. Den har spelats på Nobelstaden, i svensk TV i sin helhet och vid invigningen av Eilidrottens VM i Göteborg sändes den till en jättestor publik.

– Den fick en i svensk musikhistoria nästan osannolikt framgång och genomslagskraft. Och nu kommer uppföljaren.

– Motorcykelkonserter är ett slags machohjälte, en modern Odysseus. I samband med att den spelades bestämde jag mig för att jag skulle handla om Don Quijote. Riddaren av den sorgliga skepnaden, anthjälten, säger Christian Lindberg.

Under midnattssolen

– Vi har jobbat i ungefär fem år med de här idénerna. Första året satt vi upp en hel natt i midnattssolen i Luleå och gjorde skisserna till trombonkonserter.

De skisserna, som för övrigt bifogas programbladet vid kvällens konsert, resulterade ett halvår senare i ett uruppförande av Don Quijote i Luleå den 13 november 1994.

Kanske får Don Quijote ett ännu större genomslag än Motorcykelkonserter. Det här är ju ett stycke som slutar sorgligt och inte inbjuder till applåder. Ändå var det fjorton inropningar efter premiären.

Sedan dess har Christian Lindberg spelat verket om den oskuldsfulla dären i en önd värld ett dussin gånger. Nästa månad får han med Don Quijote till Madrid för att spela in för spansk TV med radioorkestern där. Las Vegas har redan mött honom och Tokyo, Kanada och London står i tur.

Trombonkonserter har sex satser och inleds med Don Quijotes väderkvamrätt. Så följer tonsättarens lekfulla kamp med sina egna väder-

kvamar – alla de förbud och påbud som gäller för en tonsättare en dag. En sats behandlar historien om Zoraida, kungadotter i Algeriet, som via ett rör – här en trombon – sänder meddelanden till sin fängslade älskade.

Parallell tid

När vi läste boken fann vi många paralleller med vår tid. Renässansen var också ett teknosamhälle som lade stor vikt vid intellektet och vid uppfinningar och glömdes bort kända och humanismen, säger Christian Lindberg.

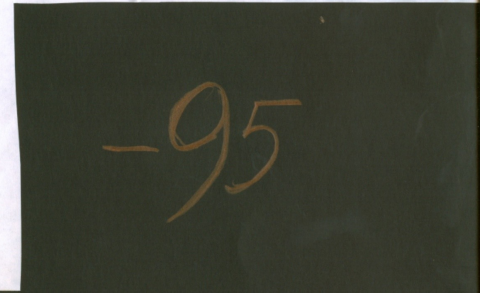
Men i kväll står konsten och humanismen i högsätet. Förutom Don Quijote spelar symfoniorkestern under Okku Kamus som inledning uvertyr till "Enleveringen ur Serajen" av Mozart och avslutar med Beethovens sjunde symfoni.

Britta Hasso

Trombonsolist i specialverk

Trombonisten Christian Lindberg är solist vid kvällens konsert i Helsingborg i ett verk som skrivits för honom, Jan Sandströms andra trombonkoncert "Don Quijote av la Mancha".

SIDAN 10

Don Quichotte mit Posaune

Christian Lindberg beim Rheingau-Festival auf Schloss Johannisberg

Das Podium im Fürst-von-Metternich-Saal des Schlosses Johannisberg wird zur Bühne, wenn Christian Lindberg stampfend, gestikulierend, singend und – vor allem – Posaune blasend die „Cantos de la Mancha“ von Jan Sandström vorführt. Der wendige schwedische Posaunist scheint sich in den Ritter von der traurigen Gestalt zu verwandeln, die grotesken wie tragischen Züge des Don Quichotte nehmen künstlerische Gestalt an, und ganz nebenbei erteilt der pfiffige Instrumentalist – englisch sprechend – seinem Publikum eine Lektion in Sachen Instrumentenkunde und moderne Musik.

Das Programm ist stilistisch

weit gespannt, es reicht von gregorianischen Gesängen bis zur kühnen Eigenkomposition „Bombay Bay Barracuda“. Wenn Christian Lindberg Gregorianik zelebriert, scheint seine Posaune tatsächlich ins Singen zu kommen. Mit warmem variablem Ton passt der Solist die Klangfarbe des Instruments dem Charakter der menschlichen Stimme an. Und wenn er mittelalterliche Tänze intoniert, dann zündet er geradezu ein rhythmisches Feuerwerk. Hin und wieder entlockt er seiner Posaune sogar sonore zweistimmige Klänge.

Immer wieder nutzt Lindberg die Tonbandtechnik, um in akustischer Hinsicht nicht ganz

allein auf weiter Flur zu bleiben. Mit „A Short Ride on a Motorbike“ für Posaune und Tonband von Jan Sandström unternimmt er eine kleine Weltreise, gekleidet in zünftige Motorradklud: dieses originelle musikalische Roadmovie führt von den Krokodilen Floridas bis zu den Aborigines Australiens. In klassische Höhen begibt sich der vielseitige Posaunen-Entertainer mit seiner Version der d-Moll-Suite für Violoncello solo von Johann Sebastian Bach. Mit wahrhaft atemberaubender Technik meistert er die stilisierten Tanzsätze. Und auch wenn beim Versuch, die Cello-Doppelgriffe in Arpeggien umzusetzen, oder

beim notwendigen Luftholen der Takt ein wenig aus den Fugen gerät, beeindruckt doch die Übersicht, mit der Lindberg der Melodik Bachs auf der Spur bleibt.

Am Ende der mit großer Begeisterung gefeierten Einmann-Show beim Rheingau-Musikfestival stehen zwei beschwingte Evergreens: der Jazz-Standard „I am Getting Sentimental over You“ von Tommy Dorsey und die brillanten Variationen über „The Blue Bells of Scotland“ von dem amerikanischen Posaunenvirtuosen Arthur Pryor – die Orchesterbegleitung dazu kommt aus den Lautsprechern. Klaus Trapp

Don Quichotterie

Paavo Järvi und das Malmö Symphony Orchestra bei der Kulturgemeinschaft. – Beide Werke wurden schon kurz nach ihrer Vollendung von den Berliner Philharmonikern aufgeführt: die vom Malmö Symphony Orchestra mit élan vital und vollem Blechbläserklang musizierte Ouvertüre „Excelsior!“ (1896) des damals 25jährigen, stark vom Werk Wagners beeinflussten schwedischen Komponisten Wilhelm Stenhammar und die Busoni gewidmete zweite Sinfonie „Die vier Temperamente“ (1901) von Carl Nielsen. Ganz offensichtlich wandelt Paavo Järvi (35), seit kurzem Chefdirigent des Sinfonieorchesters aus der Stadt am schwedischen Öresund, in den Fußstapfen seines Vaters Neeme Järvi, der zusammen mit Bernstein, Karajan (nur die vierte Sinfonie) und Blomstedt entscheidend dazu beigetragen hat, die Sinfonik des dänischen Komponisten international durchzusetzen. Niensens Zweite (am nachfolgenden Abend die zweite Sinfonie von Sibelius) wurde denn auch vom Malmö Symphony Orchestra voll in ihrer Farbigkeit und Vitalität („saguineo“) erfaßt. Dem zweiten Charakterbild entsprechend träge kam der langsame Walzer einher, mit einer für den Dänen so typischen Melodie in den vorzüglichen ersten Violinen, die auf einer Dur-Tonleiter mit kleiner Septime beruht. Völlig die Fassung verlor der Solist des Abends nach seiner Interpretation von Michael Haydns Konzert für Altposaune und einer Übertragung der „Fratres“ von Arvo Pärt für teilweise zweistimmig spielende Tenorposaune: Christian Lindberg brüllte in einer aktionistischen Don-Quichotterie des Komponisten Sandström entnervt in der Gegend herum, entledigte sich sodann seines Jacketts und unternahm auch sonst allerlei seltsam-witzige Klangerkundungen, ehe er, als abschließende Zugabe, im Beethovensaal eine Melodie von Tommy Dorsey anstimmte.

Helmuth Fiedler

Christian Lindberg im Freiburger Sinfoniekonzert

Quixotes Kunststücke auf der Posaune

Jan Sandström ist der U-Musiker unter den Komponisten dieser Tage, und Christian Lindberg ist die Betriebsnudel unter ihren Interpreten. Vor zwei Jahren erschien der schwedische Meisterposaunist stilecht in rotem Leder, um im letzten Sinfoniekonzert im Stadttheater das „Motorbike Concerto“ seines Landsmanns vorzuführen (zu spielen, wäre bei ihm zu wenig gesagt).

Um eine Art musikalische Performance ging es jetzt auch im achten Sinfoniekonzert des Freiburger Philharmonischen Orchesters wieder. Der Frack ist schnell ins Parkett geschleudert und bald darauf auch die Hose. Lindberg als Musikschauspieler auf dem Konzerthauspodium, springend, sprechend, grell auflachend, rauhekehlig singend, mit seinem Instrument den Boden traktierend und es auch mal als Säbel nutzend.

„Don Quixote – Cantos de la Mancha“ heißt das fünfteilige Stück, das dergleichen Aktionen verlangt, und Lindberg ist der Titelheld. Von der Sehnsucht nach der Güte scheint seine Posaune zu singen. Traurig klingt dann die Melodie, so recht ein Lied ohne Worte. Die spanischen Anklänge sind auch im Rhythmischen unverkennbar. Wild gebärdet sich Sandströms Musik, wenn's dem Gefecht gilt, und verklärt in den höchsten Tönen, wenn der bedauernde Don in seinem Blute liegt. Die Posaune legt den Vergleich nahe: Vinko Globokars hintersinnige, politisch beflügelte Experimentalklänge sind meilenweit weg. Da hätte das Publikum auch nicht so frohgemut gejubelt.

Beifallswogen gab's schon zuvor. Liebenswert melosselig war's in Ferdinand Davids Posaunenconcertino zugegangen, auch wenn das Es-Dur („maestoso“) und erst recht die „marcia funebre“, der Trauermarsch, bereits an die „Eroica“ vor-

ausdenken ließen. Aber so sehr Lindberg sich auch die Seele aus dem Leib spielen mochte, und selbst wenn er noch in der Kadenz einen Schuß reflektierende Lyrik unterbrachte, von langem Atem getragen und weiter Bögen fähig – David (1810 bis 1873), der weiland Primgeiger des Leipziger Gewandhauses, bleibt auch im durchkomponierten dreiteiligen Großsatz seines op. 4 ein Kleinmeister. Johannes Fritzsich und die Philharmoniker sekundierten Lindberg sicher.

Die beschwingte „Eroica“

Daß Fritzsich angesichts von Michael Gielens Freiburger Fernsehzyklus bei Beethoven nicht kneift, ehrt ihn. Und in Ehren besteht er auch mit der dritten Sinfonie neben dem großen Kollegen. Es gibt sehr beschwingte, auch gespannte Momente in dieser „Eroica“. Das schwebende Anreichen der Themendetails, das die Instrumentengruppen im Kopfsatz praktizieren, verfängt, und vollends tut es das Scherzo. Da gibt es Augenblicke, die – auch im angezogenen Tempo – Beethovens Unbedingtheit verfolgen. Die Besetzung auf der Basis von nur fünf Kontrabässen zielt nicht auf Überwältigung ab.

Was Fritzsichs Beethoven fehlt, ist der aufsässige Ton, das – nennen wir's mal so – Schillersche an ihm. Da erscheint denn doch vieles zu verbindlich, auf einer unaufgeregten mittleren Linie. Letztlich schreckt Fritzsich, ein durch und durch bürgerlicher Musiker, vor Beethovens Extremen zurück. Und gerade der finale Variationensatz bedürfte in seiner komplizierten und unregelmäßigen Konstruktion auch einer größeren Transparenz.

Heinz W. Koch

Trombonist Lindberg shines on 'La Mancha' with SPCO

RUSSELL PLATT SPECIAL TO THE PIONEER PRESS

When the world's greatest trombonist performs with the St. Paul Chamber Orchestra, you expect him to try to show off a bit. After all, the trombone has a very limited and recent history as a concerto instrument, and a soloist is likely to make an extra effort to prove his mettle.

But you don't expect him to take off his clothes.

That's what (almost) happened Friday morning at the Ordway Music Theatre, where Christian Lindberg brought down the house with his performance of "Cantos de la Mancha," by Jan Sandstroem.

As you might have guessed, this little concerto is based on the story of the immortal Man of La Mancha, Cervantes' Don Quixote. Sandstroem is a versatile and engagingly virtuosic composer. His palette is full of vibrant colors, varied harmonies and unusual tricks, but a current of gentle melancholy runs through it all.

He has an ideal exponent in Lindberg, a fellow Swede: There simply isn't any-

■ **WHAT:** St. Paul Chamber Orchestra
 ■ **WHO:** Anne Manson, guest conductor;
 Christian Lindberg, trombone
 ■ **WHERE:** Ordway Music Theatre, 3435 Washington St., St. Paul
 ■ **WHEN:** Friday; repeated at 8 p.m. today
 ■ **TICKETS:** \$52-\$18
 ■ **CALL:** (651) 291-1144

thing that this amazing performer can't pull off. Not only does he play with extraordinary virtuosity, but he also constantly reinvents his instrument in the course of playing it. In his hands, the trombone growls, screams, sings, dances and mourns like a zoo full of animals, or crazed actors, but one controlled by an extraordinarily disciplined musical mind.

"Cantos de la Mancha" not only requires Lindberg to speak and sing and move across the stage, but also to take off (most of) his clothes when the aged Don pleads for the love of the beautiful Dulcinea. With his cummerbund wrapped around his head like a bandage, the Don departs from the work with an affecting, if pathetic, grandeur.

Before intermission Lindberg excelled on more traditional ground with a concerto for alto trombone he had arranged from engaging music by Michael Haydn, Joseph's less prominent younger brother. Before that came Stravinsky's great "Apollo," the 1927 ballet famously choreographed by George Balanchine. Surprisingly, this was far less impressive than the Haydn, at least as conducted by Anne Manson, the newly appointed director of the Kansas City Symphony.

Manson was an able accompanist in the Lindberg selections, and got through Prokofiev's "Classical Symphony" pretty well. But with "Apollo," an unusual and ultrarefined work even by Stravinsky's standards, she beat time while the expressions and phrasings were largely left up to the players. Even the best orchestras need more direction than that.

Russell Platt is a Minneapolis composer and critic.

MUSICA • Orquesta Sinfónica de Euskadi

Dos Quijotes

Interpretes: Orquesta Sinfónica de Euskadi. Christian Lindberg, trombón, Asier Polo, violoncello y Simonide Braconi, viola.
Director: Gilbert Varga. **Programa:** "Concertino para trombón y orquesta en mi bemol mayor, op. 4" de David, "Cantos de la Mancha, para trombón y orquesta" de Sandström y "Don Quijote, op. 35" de Strauss. **Fecha:** 7-V-01. **Lugar:** Auditorio del Kusaal. **Asistencia:** Prácticamente lleno. **Bises:** El tema "When I get sentimental over you" por Christian Lindberg.

MARIA JOSE CANO

El personaje de *Don Quijote* ha inspirado las obras de muchos artistas, y lógicamente en el plano musical también se le ha prestado especial atención. La Orquesta Sinfónica de Euskadi quiso realizar ayer casi un monográfico sobre el protagonista de la novela de Cervantes y optó por ofrecer dos obras muy distintas centradas en él. Gracias a esta elección, el público, que volvió a responder a la propuesta de la orquesta, pudo recibir las dos caras que de *Don Quijote* presentan el sueco Jan Sandström en sus *Cantos de la Mancha para trombón y orquesta* y la más tradicional obra de Strauss.

El *Concertino para trombón y orquesta en mi bemol mayor* de

Ferdinand David, la única obra que no tenía relación con el leitmotiv del programa, abrió el concierto con un Christian Lindberg soberbio en el papel de solista. Sus muchas virtudes al trombón, con unos increíbles ataques de agudos y unos pasajes en *legato* impresionantes, hicieron posible que recibiéramos una notable lectura de la obra, bien secundado por la orquesta.

Pero el verdadero Lindberg llegó con *Cantos de la Mancha*. Es imposible describir el espectáculo que ofreció el intérprete sueco en esta obra hecha a su medida por su compatriota Jan Sandström. Durante quince minutos pudimos adivinar algunos pasajes de la novela recitados en euskera y castellano, oírle cantar en un perfecto desafinado, y recibir todo un show con el que Christian Lindberg disfrutó a rabiar y el público también. Usar su trombón para matarse, golpear el suelo con él o cambiar su ropa en escena formaron parte de una representación total en la que este músico todoterreno se movía como loco mientras tocaba pasajes muy difi-

MIKEL FRAILE

Christian Lindberg, durante su actuación de anoche con la Orquesta de Euskadi.

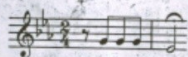
ciles con su trombón con una perfección impresionante. Musicalmente hablando, la obra resultó amable, con pasajes de endiablada rítmica –no siempre ofrecidos con precisión junto a la orquesta– y otros de gran belleza lírica.

Tras el *Quijote* más loco vino el

sentimental, el que presenta Richard Strauss en su obra. Asier Polo fue un *Quijote* romántico, convincente, seguro y siempre sensible en su nada fácil papel, bien arropado por un viola, Simonide Braconi, que dio vida con calidad a su inseparable *Sancho Panza*.

Volvieron a brillar los solistas de la OSE en una interpretación bien realizada, con buenos colores y matices, salvo en el final, tras la muerte de *Don Quijote*, en la que un Asier Polo siempre expresivo no encontró la sensibilidad esperada en la orquesta.

Charmig "Don Quixote" och pittoreskt partitur

Musik av Welin, Gunnar Jansson och Jan Sandström. Malmö Symfoniorkester. Dir: Ola Rudner. Sol: Johan Stern, cello, och Christian Lindberg, trombon.

Malmö konserthus 31.8.

□ Så var "Sensommarfestivalen" i Malmö konserthus förbi. Med osäker målsättning och klen publiktillströmning har den knappast fått någon särskild profil. Däremot har den bjudit en del markanta upplevelser, t ex förra veckans Martinssonverk. Torsdagens konsert formades med stycken av Gunnar Jansson och Jan Sandström till en konsekvent och intresseväckande avslutning.

Inledningsstycket, Karl-Erik Welins "Viriditas", väckte dock knappast något särskilt intresse. Man förvånades många gånger över att den strålände avantgardistiske exekutören Welin komponerade så vacker musik.

de musik. Men Welin var mitt under sitt modernistiska framträngande i grunden en romantisk konstnärstyp: Riddare av den sorglig skepnaden...

"Viriditas" har inte åldrats med behag, musiken ter sig fragmentarisk och mjåktigt stilistående. Några hastigt passerande dissonanta stormbyar förändrar inte det helhetsintrycket, inte heller livar citaten från andra mästare upp; de ligger där som till intet förpliktande nostalgiska signaler ur Welins liv med musik. Elva blåsare och en kontrabas spelade emellertid omsorgsfullt och välartikulerat under Ola Rudners ledning.

Gunnar Jansson cellokonsert, som nu hunnit bli tio år gammal, har däremot legat till sig. Sjostakovitj är kanske för påtagligt närvarande, men man tar inte miste på det personliga temperamentet och på den musikantiska viljan. Solisten Johan Stern hade också genomfört ett ambitiöst studium och fick den omfångsrika solostämman att lyfta ur dess djup, upp mot välklingande melodik, förbi två virtuosa kadenser och ett lekande scher-

zo fram till en kort motorisk finalcoda.

Det är en varmt kännande stråkmusiker som fört notpenan – man hör det på innerligheten i den lyriska tonen, som nog är Janssons allra egnaste kännetecken. Stern fick publikens totala och andlösa uppmärksamhet i sina solopartier, och det var hans prestation värd.

Kvällens mest spektakulära inslag blev naturligtvis Jan Sandströms trombonkonsert nr 2, "Don Quixote" med Christian Lindberg. Denne är en generös artist som förmår genomföra en performance, vilken i annat utförande kunde fallit platt till marken. Rollen som "Don Quixote" fyllde han med charm, och underhållningsvärdet var understundom betydande. Till det bidrog själva instrumentet: trombonen är ett fysiskt laddat tonverktyg – eller har blivit det mer och mer i Lindbergs händer.

För Christian Lindberg existerar knappast någon gräns mellan musicerande och agerande. Han gestaltade en musikalisk clown som, likt Frödings Clopopisky, "grät och

gol" medan han fäktade med trombonen i alla väderstreck, sjöng absurda sånger och genomgick en yttre förvandling mot en allt sorgligare skepnad. Det uppstår förstås inte något flerdimensionellt porträtt av den ädle men galne riddaren, den solistiska musikdramatiska formen har därvidlag sina klara begränsningar.

Var kommer Jan Sandström in i bilden? Kompositören hamnar i bakgrunden, men givetvis är hans insats riktninggivande. Spanska eldigheter med extra rytmiska kryddor i Stravinskys anda kontrasterande mot smetigt sensuella stråkmattor och många andra ingredienser. Det rör sig om ett klart pittoreskt partitur, som inte försöker dölja att den inte döljer några bråddjup. Musiken fungerar som effektivt eldunderstöd vid Riddarens drabbningar. Dubbelartisterna Sandström-Lindberg har nått fram till en form som både rör och roar. Att ett nästa steg i deras samarbete är tänkt som en symfoni innebär väl dock, att det rent musikaliska arbetet träder i förgrunden på ett annat sätt.

CARLHÅKAN LARSEN

Don Quichotte. Fundament van het stuk is de gekte van de reisridder. De man van la Mancha vecht tegen regels, conventies, wetten, zeden en smaak van de gevestigde maatschappij. Lindberg en Sandström nemen het op hun beurt op tegen vergelijkbare windmolens, waarin de oogst van de hedendaagse 'kunstmuziek' wordt verwerkt. Het tweede deel heet dan ook: 'Tegen de sterke stroming oproeien', het volgende: 'Geloven in een

Lindberg heeft nog een hommage in petto: *I'm getting sentimental over you*, uit 1935. Het is de bekende bigband theme song van de mythische jazztrombonist en orkestleider Tommy Dorsey. Dorsey wordt tot op de dag van vandaag geadoreerd door alles en iedereen die trombone speelt. Dit nummer is in het bijzonder aan Dorsey's legende verbonden. Klapstuk van Lindbergs one-man-trombonecircus is *Blue bells of Scotland*. Het is een reeks variaties van de Amerikaanse trombonist-bandleider Arthur Pryor, als componist vooral bekend van de 'novelty' *The whistler and his dog* (1905). Pryor was een van de grootste virtuozen uit de geschiedenis van zijn instrument en werd dan ook de 'Paganini van de trombone' genoemd. Hij was een belangrijk pionier van ragtime en bigband en op het Victor label een van de eerste grote platenartiesten. *Blue bells of Scotland* wordt door Lindberg omschreven als 'een van de meest virtuoze stukken ooit voor trombone geschreven'.

Theodore van Houten

Världsstjärna på besök i Helsingborg

7/4 95

Trombonisten Christian Lindberg sperar "Don Quijote av la mancha"

HELSINGBORG:

● En världsmusiker är i stan.

Christian Lindberg, trombonisten som är känd för sina spektakulära framträdanden, samlar fullt hus på Konserthuset i Helsingborg.

I kväll framför han tillsammans med Symfoniorkestern och dess chefsdirigent Okko Kamu den nyskrivna konserten "Don Quijote av la mancha".

Den klassiska berättelsen av spanjoren Cervantes, om mannen som förde en ojämn och hopplös kamp mot väderkvarnar men trots alla motgångar och hån från omgivningen vägrade ge upp sina ideal, har blivit musik.

Det är Jan Sandström och Christian Lindberg som ligger bakom verket, som hade urpremiär i Luleå i november förra året.

Mottagandet blev översvalande.

Trots att avslutningen egentligen inte är skriven för att inbjuda till engagerande hyllningsyttringar fick han stiga in och tacka och buga för applåderna inte mindre än 14 gånger - så länge höll ovationerna på.

- Jag var överväldigad, berättar han.

Föreställningen har sedan dess getts vid drygt tio tillfällen. Efter Helsingborg väntar framträdanden i såväl Tokyo som i Madrid. I den spanska huvudstaden blir det dessutom TV-inspelning, ja fatias bara annat, det är ju en spansk berättelse det hela bygger på.

Christian Lindbergs senaste spektakel var annars Motorcykelkonserten, som bland annat framfördes i samband med fri-

Världstrombonisten Christian Lindberg gästar Helsingborgs konserthus i kväll och bljuder tillsammans med symfoniorkestern på nyskrivna konserten "Don Quijote av la mancha". Allt för att visa att den symboliska kampen mot väderkvarnar alljämt måste fortsätta.

drotts-VM i Göteborg.

Den har han spelat inte mindre än 300 gånger över stora delar av världen.

Don Quijote-konserten ska ses som en uppföljare, eller kanske snarare en kontrast.

- Motorcykelkonserten var macho, det var tuffa tag och hård stämning. Don Quijote är raka motsatsen, förklarar han.

Christian Lindberg, född i Stockholm för 37 år sedan, började spela trombone först vid 17 års ålder. Några år senare bestämde han sig för att bli solist - han ville inte som de flesta trombonister bli sittande längst bak i en orkester.

Nu är schemat fulltecknat och välkända kompositörer som exempelvis Schnittke, Xenakis och Takemitsu har skrivit konserter avsedda direkt för honom.

Vid ett kort samtal vid Möllebackens väffelstuga strax bakom Stadsmuséet i Helsingborg passar Christian Lindberg på att slå ett slag för sin hjärtefråga i svenskt kulturliv just nu - radios P2.

- Det påminner om Don Quijotes hopplösa kamp att försvara den kanalen, allt ska ju styras av marknadskrafter och pengar numera, menar han.

Och så tar han sin trombon, ställer upp för fotografering i skuggan av väderkvarnen och tar ton. Skillnaden mellan den litterära legenden och Christian Lindberg är däremot att Lindberg lyssnar miljontals människor på, det var det ingen - bortsett från vapendragaren Sancho Panza - som gjorde på Don Quijote.

PER-ARNE HÅKANSSON, text
LENNART ROMBERG, foto

Christian Lindberg fäktas mot väderkvarnar.

Foto: GÖRGEN PERSSON

NST 7/4 95

Slåss mot väderkvarnar med trombon

Christian Lindberg är en av världens främsta trombonister, men väljer gärna udda musikframföranden. Tidigare har han gjort en hel konsert med motorcykelljud. Nu dramatiserar han Cervantes Don

Quijote och slåss mot väderkvarnar med sin trombon.

- En universell figur, det märkte jag när jag läste och spelade upp den på japanska i Tokyo!

Kultur & nöjen, sidan 31

Festspel när de är som bäst

Att njuta av en festival är på allt man missar. Det handlar om att aldrig blidra bakåt i programmet, bara framåt; att finnas i stunden, men med planer för de väsentligaste delarna av den omedelbara framtiden. På så vis påminner festivalen om själva livet, i ett slags behagfullt koncentrat.

Vi når Harstad sent på onsdagkvällen, när den 32:a upplagan av Festspelen i Nordnorge snart ska gå över i sin sjätte dag, nästan omärkligt eftersom varken naturen eller festspel gör någon större skillnad på dag och natt. Regnet hänger över fjälltopparna, men vilar längre stunder och tillåter rentav korta gästspel av sol. Mötet mellan fjord och land, mellan fjäll, hav och däremellan grönskande sluttningar gör Nordnorges festspel till ett konstverk i sig, mäktigare än någon mänsklig skaparkraft ensam förmår.

Fest på gatorna

Redan på förmiddagen, när Harstad bara har vilat några timmar, är det fest på gatorna. I en vandring för fred och vänskap dansar de yngres egen kulturfestival genom stan, med målade paraplyer, jolk och trum-

mor. Minuten efter tar militärmusiken över med lunchkonsert i parken och resten av dygnet är det nästan svårare att hitta en plats utan musik än med. På kajen till Harstads magnifika kulturhus ligger biblar utlagda i formen av ett kors. Också här till musik, förstås. Kompaniet Landskapsdans framför Dorkas Dans; en liten berättelse om hur kvinnan censurerats av kyrkan och en hyllning till den av kyrkan illa sedda dansen. Bakom oss finns havet och dansarnas fond är återspeglingsen av fjäll och hav i kulturhusets glasfasad.

Snabb vandring

Strax intill ligger Galleri Harstad, men det får vänta. Den här dagen tar vi oss istället tid till en snabb vandring genom ett av festivalens alla isländska besök: konstnärinnan Harpa Björnsdottirs akvarellutställning. Hon målar i blått, som havet utanför, med en människa som grabbar tag i månen som genomgående motiv.

Det är förstås dit en festival ska sikta, högt, så högt att den kan lyfta var och en av sina besökare, oavsett inriktning och längtan.

Från nordnorsk horisont har

VÄRLDSKLASS. Trombonisten Christian Lindberg och Orkester Nordkalotten gör en grandios konsert av Jan Sandströms Don Quijote.

festspelen kritiserats för att välja säkra vägar, fast i sina egna mönster, men för mig som tillresande, som inte känner mönstren och vägarna, finns det

mer nytt att uppleva än vad som någonsin kan hinna med, hur långa dagarna än är.

Denna dag får jag försonas med tanken att missa en is-

BLÖT NATT. Det är inte badväder, det är festspel i Harstad.

ländsk konsert, den isländska författarinnan Vigdis Grimsdottir och en hel del annat, men en festival handlar om att välja. Vi väljer Totalteatret från Tromsø med en uppmärksam föreställning om Laestadius (mer om den i en senare rapport).

Återförening

Därifrån får vi nästan rusa för att hinna till återuppståndna Orkester Nordkalotten. Efter några års vila har musiker från Kemi, Rovaniemi, Norrbottens Kammarorkester och Landsdelsmusikerordningen i Nordnorge åter förenats till en Nordkalottorkester. Med Petter Sundkvist som dirigent gör de 47 musikerna tre konsertser, en i varje land. De inleder i Harstad, med en första akt av Grieg och

Ernest Bloch som man kan både ha och mista. Sedan exploderar orkestern tillsammans med den oeffterliknelige trombonisten Christian Lindberg i Jan Sandströms trombonkonsert Don Quijote av La Mancha.

Alla sinnen

Jag såg uppremiären i Festivitetssalen i Luleå, en upplevelse det också, men en artist och musiker av Christian Lindbergs format kräver en orkester av format, en konsertsal av format och en publik av format för att riktigt få rum. En konsert med Christian Lindberg lyssnar man inte bara till, man upplever den med alla sina sinnen, låter den tumla runt känslorna och när det väl är slut vägrar publiken lämna salen innan inropen blivit tvåsiffriga. Turnén tog vägen förbi Rovaniemi efter måndagens framträdande vid Festspelen i Piteå. Till er som inte sett Don Quijote av La Mancha tidigare: försök till varje pris se den. Och till er som sett den: se den igen! Själva ska jag glatt åka hem och betala TV-licensen med ovanligt generöst hjärta, eftersom SVT i Luleå har beslutat att spela in konserten.

Lätt att mötas

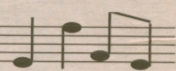
Och så igen: ut från stora salongen i Harstads Kulturhus, återigen möta naturens storslagenhet, nu i spridda nattliga solstänk över bergssluttningarna. Och härinne, i kulturhusets foajé och bar: möten med bekanta människor, med hittills obekanta, alla rusiga av en delad upplevelse. Lätt till samtal, lätt till möten, eftersom vi redan möts därinne, i musiken. Festspel, när de är som bäst, i vetskapen om att det fortsätter också nästa dag.

Tove Alsterdal

Mer från Festspelen i Nordnorge i Kuriren senare i veckan.

-96

Musikfesterna

0911 64500

Succé för den sorgliga skepnaden

0911/12435

Christian Lindberg demonstrerade, som synes o-ortodoxa speltekniker vid sitt framförande av Jan Sandströms andra trombonekonsert

NORDSTAD LINDBERG

Evenemang: Orkesterkonsert
Medverkande: Orkester Nordkalotten, Dirigent: Petter Sundkvist, solist: Christian Lindberg, trombone
Program: E Grieg: Holbergsviten, E Bloch: Concerto grosso nr 1, J Sandström: Don Quijote, trombonekonsert nr 2
Plats: Normalmia
Tid: Måndag kl 19.00
Publik: 600

Det är alltid kul att få vara lite lokalpatriot, och hylla "sina egna". Denna gång är det ett samarbete mellan orkestrar i norra Norden som har gett mig den glädjen. Att

dirigenten fått en del av sin utbildning i Piteå, och att en av kvällens tonsättare är verksam i Piteå gör bara glädjen ännu större.

Man kanske inte ska jämföra, men nog tyckte jag att kvällens konsert var en större upplevelse än invigningen. Det kanske kan skyllas på min faiblesse för det mera "moderna" tonspråket i Sandströms trombonekonsert, men faktum är att orkestern under Petter Sundkvists ledning lät **mycket** bra.

Den inledande *Holbergsviten* av Grieg spelades så läckert att tiden tycktes stanna. De snabba delarna satt som gjutna, och de långsamma de-

larna var just så smäktande och melankoliska som jag antar att Grieg hade velat ha dem. Han ler nog i sin himmel; "kjempebra, gutter"!

Ernest Blochs *Concerto grosso* var för mig en ny bekantskap, och den framfördes också väldigt bra. Dock ställer jag mig undrande till varför den hamnade i just det här programmet. Griegs svit slår liksom ihjäl Blochs konsert, som är komponerad lite i samma stil, med klara influenser från barocken. Det var i andra satsen som det glimtrade till av lite andra klanger, där orkestern tilläts suga lite på långa dissonanta toner.

Det var vacker musik, med en smärtsam klagande karaktär. En maning till producenterna således: försök att inte lägga två romantiska tonsättares barockpastischer efter varann.

Festspelens, och livets, om man får tro Sixten Nordström, kvällens konferencier, höjdpunkt i instrumentalkonserter, kom med Christian Lindbergs tolkning av Jan Sandströms andra trombonekonsert. Don Quijote, som den nya konserten heter, har redan spelats ett flertal gånger världen över, och har väl bidragit till uppfattningen att Sandströms musik går sina

egna vägar. Han skiter i regler och måsten och komponerar på känsla, vilket har upprört en del musikpoliser i Kgl. hufvudstaden. Som en parallell kan man se *Don Quijote*, också en idealist, som "går där den djärve gör halt", bara för att han måste. Konserten är en upplevelse utöver det vanliga, där Lindberg demonstrerar sin sångförmåga, fäktar med draget till trombonen (ni vet den där långa rörböjen som dom drar i), klär av sig m.m. Dessutom spelar han naturligtvis på vanligt sätt, precis så bra som man kan förvänta sig av en världsartist! Musiken är ibland illustrativ, ibland bru-

talt vacker, som till exempel i tredje satsen, som är Sandström i ett nötskal; skimrande vackra sträckklanger mot en elegisk trombonemelodi. Jag blev helt tagen som det heter. Sen är jag väldigt svag för hans flirtande med Stravinsky, en annan av mina favoriter. De mycket pregnanta rytterna spelades otroligt bra, och det är bara att konstatera att Petter Sundkvist växer mer och mer som dirigent. Han förtjänar varje framgång han kan få, och naturligtvis de stående ovationer han, Lindberg och Sandström (och naturligtvis även den mycket kompetenta orkestern) fick. Jag ansluter mig härmed!

DAN ENGMAN

CHRISTIAN LINDBERG TROMBON

Gran intérprete y todo un personaje,
este completo músico actúa esta
semana con la Orquesta de Euskadi

«Para ser único, debe uno hacerse a sí mismo»

MARIA JOSE CANO
Basta echar un vistazo a la página web de Christian Lindberg o intercambiar unas palabras con él para darse cuenta de que es mucho más que uno de los mejores intérpretes de trombón del mundo. Dotado de un increíble sentido del humor, toca, compone, dirige, diseña instrumentos, se disfraza en los conciertos o realiza curiosas apuestas con sus seguidores.

—Usted es solista de trombón, algo no muy habitual. ¿Cómo surgió la idea?

—Cuando tenía 20 años y llevaba un año trabajando en la Real Orquesta de la Ópera de Estocolmo me senté en mi sitio y me di cuenta de que no me divertía nada tener un horario de trabajo concreto. No lo podía soportar y pensé en convertirme en abogado y dejar la música como hobby. Luego me di cuenta de que esa opción era también una estupidez y entonces decidí hacer mi propio camino, como Don Quijote.

—Precisamente es una obra sobre este personaje, 'Cantos de la Mancha' de Jan Sandström, la que ofrece junto a la Orquesta Sinfónica de Euskadi tanto hoy como mañana en el Kursaal. ¿Qué le sugiere la figura de Don Quijote?

—Es una figura fantástica y que siempre ha estado presente en mi casa desde niño. Me encanta Don Quijote porque es un personaje que tiene visiones y cree en los sueños. Todos nosotros deberíamos tener un Quijote dentro, porque nos enseña a no avergonzarnos de creer en nosotros mismos y de intentar hacer realidad nuestros sueños.

—De hecho, su carrera es como el sueño de un artista completo, porque toca, compone, dirige, hace teatro, diseña trombones, boquillas... y ha cultivado todos los estilos musicales. ¿Qué es lo que más le gusta?

—En cuanto a géneros musicales he trabajado tanto el dixe como lo clásico, aunque empecé como músico de jazz. Veo influencias de un género en el otro y ese es el estilo que más me gusta, el de los compositores que en-

globan todo en sus obras. Por eso, aunque me gustaba mucho el jazz, también me fascinaba poder tocar música que ya estaba escrita. Creo que las dos cosas se van uniendo y que el intérprete de música clásica actual también trabaja el jazz y que éste a su vez se ha ido incorporando a la música clásica.

—Y a la interpretación musical usted añade además muchas otras facetas, algunas muy peculiares...

—Disfruto muchísimo haciendo teatro, diseñando y con todas estas cosas. La música es un lenguaje muy completo y saco el máximo provecho de ese lenguaje en todas sus facetas. Para mí todo esto es un juego en el que todo está unido y relacionado. Por ejemplo, en la medida en que dirijo toco mejor, y a medida que soy mejor intérprete también soy mejor director. Todo está relacionado.

—Usted también recita y canta. ¿Se ha preparado de alguna forma especial para ello?

—He dado clases muy elementales de dicción y algunas clases de canto, pero muy pocas, porque en el caso de la obra de Sandström por ejemplo, esas clases no me permitían meterme como yo quería en el lenguaje propio de Don Quijote. Creo que si quieres ser único tienes que crearte por ti mismo, no puedes recibir lecciones de los demás.

—Pero en el caso de esta obra, usted recita en español y euske-

JJ AYGUIES

Christian Lindberg actúa hoy y mañana con la Orquesta de Euskadi en el Kursaal.

«Pensé en ser abogado cuando me pusieron un horario fijo en la orquesta

«He apostado discos míos a que hago un buen tiempo en el maratón de Estocolmo

ra. ¿No ha tenido que preparar este trabajo de una forma especial?

—Para preparar los idiomas, en el caso del español me fui a casa de mi vecino que es sudamericano, escogí unos fragmentos del Quijote y los preparé con él.

En cuanto al euskera, envié a la Orquesta de Euskadi los textos, me los mandaron grabados en compacto en euskera y los he trabajado en casa para que salga lo mejor posible, aunque por supuesto, no es perfecto.

—Ha comentado que para us-

ted hay un gran componente de juego en su carrera. ¿Dentro de este juego entra también la presentación de su página web, en la que aparece vestido de intérprete clásico como 'El Lindberg oficial' y al lado, mucho más informal, bebiendo una cerveza como 'El Lindberg real'?

—Sí, todo es un juego. Esto forma parte de mi manera de ser, aunque creo que todos tenemos una parte oficial y otra real. En los conciertos la gente puede ver mi forma real de comunicarme y yo no podía evitar mostrarme en esa página tal y como soy en realidad.

—Pero no es común que un intérprete de música clásica se presente ante una cerveza. ¿Tanto le gusta?

—Me gusta mucho, pero actualmente casi no la pruebo, entre otras cosas porque me he apostado discos míos a que consigo un buen tiempo en el maratón de Estocolmo y la cerveza no ayuda.

Don Quijote, hilo conductor del concierto

El repertorio que ofrece la Orquesta Sinfónica de Euskadi desde hoy lunes en el auditorio del Kursaal y durante toda la semana en las distintas capitales vascas, es en realidad un monográfico musical sobre la figura de Don Quijote de la Mancha. El programa se abre con el *Concertino para trombón y orquesta* de Ferdinand David, una obra del si-

glo XIX que contará con Christian Lindberg en el papel solista. El concierto, dirigido por Gilbert Varga, incluye también los *Cantos de la Mancha para trombón y orquesta* de Jan Sandström. Esta composición, centrada en la lucha central de Don Quijote contra el sentido común de su época, está inspirada en algunos episodios de la novela, como la famosa

batalla contra los molinos de viento. Está compuesta expresamente para Christian Lindberg, al igual que la otra obra para trombón y orquesta que tiene el compositor sueco, *Motorbike Concert*, todo un montaje en el que Lindberg, además de imitar los sonidos de una moto con su trombón, aparece en el escenario de motorista, incluso en ocasiones

sobre el vehículo. La obra sobre Don Quijote que ofrece junto a la Orquesta de Euskadi es toda una sorpresa. El programa se completa con una gran obra centrada en el mismo personaje, el *Don Quijote* de Richard Strauss, con el violoncellista Asier Polo como el protagonista de la novela y el viola Simonide Bracconi representando a Sancho Panza.

CHRISTIAN LINDBERG TROMBONISTA

IGNACIO PÉREZ

Programa cervantino

El penúltimo concierto de la temporada de abono de la Sinfónica de Euskadi (OSE), que ya ha podido oírse en San Sebastián lunes y martes, y tendrá lugar en Bilbao el miércoles (Euskalduna), Pamplona el jueves (Gayarre) y Vitoria el viernes (Principal), está construido en torno a la figura de Don Quijote. Así, en la primera parte se escucha el Concertino para trombón y orquesta de Ferdinand David, seguido por 'Cantos de La Mancha' para trombón y orquesta, de Jan Sandström. En ambos casos el solista será Christian Lindberg. En la segunda parte, la OSE interpretará 'Don Quijote' de Richard Strauss, con el bilbaíno Asier Polo al violonchelo (que representa al hidalgo manchego) y Simonide Brancani a la viola, en representación de Sancho Panza. La dirección corre a cargo de Gilbert Varga.

«Todos deberíamos llevar un 'Quijote' dentro»

Sitúense: Christian Lindberg (Estocolmo, 1968) es el único trombonista que desarrolla una carrera musical completa como solista. Además compone, dirige y ha diseñado trombones y boquillas. Pero sobre todo es en sí mismo un espectáculo. Cuando interpreta el 'Motorbike Concerto' de su paisano Jan Sandström —compuesto especialmente para él— se viste de 'motero' e imita los rugidos de la moto con su instrumento. Incluso en más de una ocasión ha salido al escenario subido en una motocicleta, para asombro de los espectadores. Hoy en Bilbao, mañana en Pamplona y el viernes en Vitoria, interpretará el Concertino para trombón y orquesta de David y 'Cantos de La Mancha', de Sandström, acompañado por la Sinfónica

El intérprete sueco, un verdadero hombre espectáculo, actuará en Bilbao, Pamplona y Vitoria junto a la Sinfónica de Euskadi

de Euskadi dirigida por Gilbert Varga, y desde luego no se limitará a tocar el trombón: también recitará fragmentos del 'Quijote' en euskera y castellano y actuará. Lindberg es, definitivamente, un artista total.

La carrera de Lindberg parecía a los 19 años completamente encaminada hacia la formación orquestal. «Yo ya llevaba algún tiempo tocando jazz y dixie pero me fascinaba la música clásica», dice. El problema llegó cuando se sentó en su silla de la Real Orquesta de la Ópera de Estocolmo, en las filas de atrás, y supo que tenía que trabajar con un horario fijo. «Aquello dejó de divertirme

de inmediato; tanto que pensé en dedicarme a la abogacía y que la música fuera únicamente mi hobby».

Se lo pensó mejor, y los juzgados perdieron un abogado que podría haber revolucionado las vistas orales pero la música ganó un artista sorprendente. «Como Don Quijote, decidí buscar mi propio camino», comenta para explicar que optó por una carrera en solitario en la que la fusión de géneros y estilos es la norma. Algo que los oyentes de 'Cantos de La Mancha' comprobarán por sí mismos.

Durante más de veinte años este sueco vitalista que siem-

pre se sintió fascinado por la figura del hidalgo manchego ha logrado que el repertorio de trombón se ensanche casi tanto como en todo el siglo anterior. Ha cumplido así su propio sueño, el que le identifica con un personaje con el que siempre ha estado familiarizado. «Don Quijote tiene visiones y se cree sus propios sueños. Todos deberíamos llevar un 'Quijote' dentro, porque al final de la obra se hacen reales muchos de sus sueños. O simplemente como forma de reírnos de nosotros mismos», asegura.

A quien no falta sentido del humor es al propio Lindberg. Ni ánimos. Porque ya ha interpretado en más de media docena de lenguas los textos de 'Cantos de La Mancha', y en las últimas semanas ha ensayado la 'versión' en castellano y eus-

kera. «Con unos vecinos sudamericanos que tengo he estado aprendiendo el tono. Para el euskera, la Orquesta me envió una grabación», explica divertido esta faceta insólita para un solista de música clásica.

Una faceta en la que saca a relucir su vocación teatral. «Cuando comencé a tocar en público, mis oyentes eran en su mayoría actores, y ya entonces me destacaban esta faceta teatral de mi interpretación». Sin embargo, no ha seguido clases de canto ni de dicción, aunque cante y recite sobre el escenario. «Hablé con Sandström, el compositor de la obra, y vimos que Don Quijote no puede cantar ni luchar, porque no sabe, pero lo hace. Yo me planteé recibir algunas clases, pero luego vi que si lo hacía estropearía el espíritu de la obra».

Protagonista de una larga discografía (uno de sus compactos se llama 'El trombón criminal', un título dedicado a los críticos que no aceptaron sus transcripciones), el próximo reto de Lindberg se sale de lo musical: apuesta (en su página web, www.tarrodi.se/lindberg) con quien quiera que terminará el próximo Maratón de Estocolmo en menos de 4 horas y media. Si no lo hace, regalará discos a todos cuantos participen en la apuesta.

CÉSAR COCA

MÚSICA

DAGENS NYHETER

Tisdagen den 1 november 1994

Don Quijote hipp med trombon

MUSIK

Scen: Luleå stadshotells Festivitetssal

Verk: Uruppförande av Jan Sandströms "Don Quijote av la Mancha" - trombonkoncert nr 2

Solist: Christian Lindberg

Orkester: Norrbottens Kammarorkester

Dirigent: Petter Sundkvist

TILL EN BÖRJAN verkar allt sansat: Christian Lindberg gör entré iförd frack och applåderas varpå dirigenten Petter Sundkvist höjer takt-pinnen och ett pukanslag öppnar en fanfaraktig inledning. Där trombonen, stark och klar, och här stråkmattor, gryende triumf.

Men så börjar något spricka. Trombonen. Den ger ifrån sig ett alltmer pruttande läte och rätt var det är rycker Lindberg munstycket åt sidan och sjunger. "Åh Dulcinea, den skönaste på jord..."

Så trombonen igen. Den här gången hårt matande och stegrande innan den plötsligt släpper taget med ett tjut. Och nu vrålar Lindberg. Och sliter av sig fracken. Säger sedan med allvar:

"Att gå där den djarve gör halt."

JAN SANDSTRÖMS "Don Quijote av la Mancha", uppföljaren till den bejublade så kallade "Motorcykelkonser-ten", är ingen lek. Tanken bakom musiken är att tro på sina visioner. Hjälten, som i den tidigare trombonkonser-ten var tuff och macho, är nu vek och sorgsen. Ändå håller han lansen högt. Cervantes symboliska romanfigur i en djärv uppgörelse med konst-musikens blockerande vä-derkvarnar: regler, trender, krav.

Efter inledningen följer sat-serna. "Att ro mot en störtan-de ström", "Att tro på en vanvettig dröm", "Att le trots en olidlig smärta"... Lind-berg sjunger, talar, och skrat-tar den vanvettiges utmanan-de skratt. Strax kontrabasens ensamma surrande, en dov närvaro under trombonens sorgset långsamma toner. Stråket sköljer som vågor och faller som regn. Sedan tyst-nad och den slutgiltiga slak-ten av fracken - den strikta ytan.

DEN VÄRLDSBERÖMDE trombonsolisten Christian Lindberg står på scen utan skor, i randiga långkallingar, med skjortan utanför och cummerbundet knutet runt huvudet. Publiken överras-kas och rycks med, ler och skrattar, men tycks samtidigt gripen av allvaret i musiken. Reaktionen ser ut som med-känsla och efter de trettio händelsespäckade minuterna dånar stående ovationer.

Oavsett vilken effekt "Don Quijote" kommer att ha i debatten kring konstmusik, är det ett väldigt underhållan-de verk som raskt tar de långa kliven upp i ansiktet på lyss-naren/Åskådaren. Jag kan in-te förstå varför det skulle straffa sig, utan tippar en ny "hit" för vår hippa duo.

JOHANNES CORNELL